

ÜLDOSKUSED (1,5-7-aastane laps)

<p style="text-align: center;">ÜLDOSKUSED</p> <p style="text-align: center;"><i>Mänguoskused; tunnetus- ja õpioskused; sotsiaalsed oskused; enesekohased oskused. Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.</i></p>	
<p style="text-align: center;">MÄNGUOSKUSED</p> <p style="text-align: center;"><i>Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.</i></p>	
1,5-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Tegutseb vahelduvalt koos teistega ja üksi. ● Mängib teiste lastega lihtsamaid igapäevaseid olukordi ja tegevusi kajastavaid matkimismänge (nuku söötmine taldrikut jm), mille kaudu omandab laps erinevaid liigutusi ja kõnemudeleid. ● Laob klotse üksteise peale täiskasvanu abiga, avab ja sulgeb karpe, lükib paelale esemeid, veab ja lükkab mänguasju. ● Tunneb huvi mänguliste tegevuste vastu. Keskendub mängule koos täiskasvanuga.
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Matkib täiskasvanu igapäevast tegevust. ● Osaleb ühismängudes. Lahendab probleeme täiskasvanu abiga. ● Mängides jagab mänguasju ja kooskõlastab mängutegevusi. ● Püüab meeles pidada ja täita lihtsamaid mängureegleid. ● Alustab iseseisvalt mängu.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Arvestab mängureegleid ühistes mängudes ja järgib neid. ● Mängib rollimänge, kooskõlastab oma tegevust teiste laste tegevusega, kasutab erinevat rollisuhtlust. ● Osaleb erinevates mänguliikides.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Osaleb ühismängudes, mis nõuavad otsustamist. ● Tuleb toime erinevate rollide täitmisega; matkib mängus täiskasvanute rolle. ● Tuleb toime mängureeglite selgitamisega. ● Osaleb äraarvamismängudes.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma. ● Rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast. ● Algatab erinevaid mänge ja arendab mängu sisu. ● Täidab mängudes erinevaid rolle. ● Järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada. ● Suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele. ● Tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusemängus. ● Kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.
TUNNETUS- JA ÕPIOSKUSED	

<p><i>Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.</i></p> <p><i>Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel</i></p>	
1,5-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Suhtleb valdavalt 1-2 sõnaliste lausetega nii mängus kui ka igapäevategevustes peamiselt tuttava täiskasvanuga ning kasutab mitteverbaalseid suhtlusvahendeid (ostamine, miimika). • Suudab lühiajaliselt tegutseda ilma täiskasvanu osaluseteta. • Suudab lühiajaliselt kuulata eakohaseid jutukesti. • Osutab nimetatud esemele. • Täiskasvanu suunamisel lõpetab alustatud tegevuse. • Suudab teha valikuid.
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Suudab osaleda rühma ühistööde teostamises. • Järgib lihtsaid reegleid. • Plaanib minakeskse kõne abil tegevust ja lahendab probleeme. • Saab aru mõistatustest ja lihtsamatest piltlikest võrdlustest. • Osaleb dialoogis. • Keskendub tegevusele lühikeseks ajaks, tähelepanu ei ole püsiv.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Tegutseb koos teistega, teda motiveerivad tegevused eakaaslastega. • Räägib olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus ning fantaseerib. • Osaleb ühistegevuses ning teeb koostööd teiste lastega. • Korrigeerib oma käitumist ja tegevusi, kui täiskasvanu sellele tähelepanu juhib. • Keskendub huvipakkuvale tegevusele mõnikümmend minutit.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Suudab vestluses oma järjekorda oodata. • Suudab keskenduda tegevusele vähemalt 20- 30 minutit. • Järgib ühistegevustes reegleid ja suudab neid selgitada. • Oskab avalikus kohas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte. • Räägib esemetest, mis pole kohal, ja olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus, ning fantaseerib. • Aktsepteerib reegleid, kogemusi ja muutusi; jälgib reeglite täitmist teiste poolt. • Lahendab arusaamatusi verbaalselt. • Plaanib oma igapäevategevusi, seab eesmärgid ning üritab alustatud tegevused lõpetada.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna. • Mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi. • Tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi • Kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni. • Tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste järgi.

	<ul style="list-style-type: none"> • Suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada. • Rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel. • Kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.
SOTSIAALSED JA ENESEKOHASED OSKUSED	
<p><i>Sotsiaalsete oskuste</i> all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.</p> <p><i>Enesekohaste oskuste</i> all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.</p>	
1,5-3-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Joob tassist, sööb iseseisvalt. • Aitab täiskasvanul mänguasju ära panna. • Paneb (vajadusel abiga) selga ja võtab seljast jope, kampsuni, sokid jm. vajab abi nõõpide, paelte, lukkude puhul. • Leiab rühmas oma käterätiku ja poti, koha lauas, voodi. • Jälgib teisi lapsi ja tunneb huvi nende vastu. • Väljendab lihtsaid emotsioone, mis on tugevad ja vahelduvad ruttu. • Paneb oma asjad kokku meelde tuletamisel. • Meelde tuletamisel tänab, palub, tervitab. • Küsib wc-sse, tuleb toime kõrvalise abiga. • Peseb ja kuivatab käsi ja nägu. • Reageerib lihtsatele juhiste ja korraldustele. • Oskab lohutada haiget saanud sõpra.
3-4-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Tuleb toime riietumisega, vajadusel palub abi. • Lõpetab ebasobiva käitumise meeldetuletuse peale. • Kasutab sõnu “palun”, “tänan”, “aitäh” täiskasvanu eeskujul. • Tahab olla iseseisev. • Peseb ja kuivatab käsi ilma abita. • Tuleb toime tualetis, vajadusel julgeb abi paluda. • Järgib lihtsamaid sotsiaalseid reegleid ning eeskujudele toetudes jäljendab igapäevaelu rolle ja tegevusi. • Jagab mõnikord oma asju ka teistega, valdavalt on siiski omandihoidja. • Osaleb täiskasvanuga ühistegevustes.
4-5-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Saab hakkama eneseteenindamisega (riietub, sööb, joob iseseisvalt). • Söömisel kasutab õigeid söögiriistu sõltuvalt toidust, teab lauakombeid. • Arvestab elementaarseid viisakusreegleid, palub andeks. • Saab aru lihtsamatest seltskonnas käitumise reeglitest ning järgib neid igapäevases suhtluses; püüab täita rühma reegleid. • Osaleb lühikest aega ühistegevuses eakaaslastega, kuid eelistab üht mängukaaslast rühmale- • On omandanud peamised hügieenireeglid ja korraharjumused, tuleb abita toime tualetis. • Arvestab teiste inimeste tunnetega. • Oskab nimetada sõbra positiivseid omadusi.
5-6-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> • Abistab ja kiidab teisi.

	<ul style="list-style-type: none"> ● Sõlmib sõprussuhteid teiste lastega. ● Hoiab korras õppe- ja mänguasjad. ● Tunneb ja täidab lauakombeid. ● Seab endale eesmärged ja üritab neid ellu viia. ● Eelistab omasoolisi mängukaaslasi ja sootüübilisi mängu, kujunevad esimesed sõprussuhted. ● Järgib sotsiaalset rutiini. ● Hakkab mõistma teiste inimeste tundeid ja mõtteid. ● Väljendab oma emotsioone ja räägib nendest. ● On tundlik teiste hinnangute suhtes, need mõjutavad tema enesehinnangut. ● Naudib rühma kuulumist ja eakaaslaste seltsi ning ühistegevusi; teeb eesmärgi saavutamiseks koostööd, jagab ja vahetab.
6-7-aastane laps	<ul style="list-style-type: none"> ● Püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses. ● Tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu. ● Hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise. ● Osaleb rühma reeglite kujundamisel. ● Oskab teistega arvestada ja teha koostööd. ● Loob sõprussuhteid. ● Saab aru oma-võõras-ühine tähendusest. ● Teeb vahet hea ja halva käitumise vahel. ● Mõistab, et inimesed võivad olla erinevad. ● Järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme ● Selgitab oma seisukohti. ● Suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada. ● Kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi. ● Oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele. ● Algatab mängu ja tegevusi. ● Tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest. ● Teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda. ● Osaleb jõukohastes töödes (nt. nukunurga korrastamine, laua katmine, oma voodi korrastamine jne). ● Saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused. ● Kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.